

Milan Buček

NOVÁ ŠPECIALIZÁCIA PRE VÝUČBU REGIONÁLNYCH PLÁNOVAČOV NA EKONOMICKEJ UNIVERZITE V BRATISLAVE

Reakciou Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave na nové tendencie vo výučbe regionálneho rozvoja, ale najmä v potrebách praxe v spojitosti s predvstupovým obdobím SR, bolo zriadenie študijnej špecializácie - Územná verejná správa a regionálny rozvoj. Špecializácia sa otvorila od školského roku 1998/1999 s jednou študijnou skupinou.

Špecializačné štúdium sa opiera o nasledujúce predpoklady:

- decentralizačné trendy, príznačné pre vývoj na sklonku tohto storočia, sa odrážajú v potrebe trvalej reformy územnej štátnej správy a samosprávy;
- utváranie priestorových podmienok pre ekonomický rozvoj a výskum územnej verejnej správy trpí nedostatočným poznatkovým zázemím ako i odbornou nepripravenosťou tých pracovníkov v praxi, ktorí o využívaní územia rozhodujú.

Reforma verejnej správy, regionálna ekonomika a politika sa v ostatných desaťročiach stali objektom výskumu i pedagogického procesu na mnohých významných amerických, japonských, a európskych univerzitách ako všestranne pociťovaný tlak hospodárskej praxe na profesionálnu prípravu odborníkov pre potreby verejnej správy.

Z komparatívnej analýzy obsahu štúdia na vybraných univerzitách vyplynulo, že výskum i výučba uvedených disciplín sa uskutočňuje na školách zamerania technického, prírodno-vedného a ekonomického, s akcentom na otázky súvisiace s charakterom vysokej školy.

Na Národohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity sa už dlhodobo formovali podmienky pre vznik navrhovanej špecializácie. Bolo to jednak formovanie celého radu predmetov z vednej disciplíny Regionálna politika a ekonomika v rámci ktorých študenti s národohospodárskym profilom získali predpoklady i pre ich profesionálne pôsobenie v orgánoch verejnej správy na rôznych stupňoch, jednak v širšom zázemí Národohospodárskej fakulty pri výučbe a výskume otázok verejných financií, verejnej ekonomiky, regionálnej zamestnanosti a sociálneho rozvoja, ako aj iných fakúlt EU (správne právo, verejné služby, podnikateľské služby, oceňovanie nehnuteľností a pod.). Vzhľadom na interdisciplinárny charakter procesov v území sa v koncipovaní špecializácie opierame o kontakty a poznatky vedných disciplín, ktoré sa primárne pestujú na iných VŠ (urbanizmus a územné plánovanie, humánna

a ekonomická geografia, spoločenská komunikácia atď.). Katedra tiež bohato využila poznatky z programu TEMPUS pre formovanie špecializácie.

Dlhodobé formovanie vedných disciplín, ktoré tvoria obsah špecializácie a ich príslušné kadrové vybavenie vyústilo do vzniku katedry so súčasným názvom Katedra regionálneho rozvoja a geografie. V poslednom období pripravili pracovníci katedry niekoľko nových predmetov, ktoré sú dostatočným východiskom pre odborné profilovanie absolventa navrhovanej študijnej špecializácie. Pri výchove študentov predpokladáme široko využívať spoluprácu s domácimi i zahraničnými externými odborníkmi.

Profil absolventa špecializačného štúdia je formovaný tak, aby zodpovedal potrebám reformy územnej verejnej správy v nových podmienkach územno-správneho členenia a procesu transformácie ekonomiky Slovenska. Absolventi štúdia popri všeobecných ekonomických vedomostiach (celoškolský základ štúdia) získajú poznatky spojené s národohospodárskou profiláciou absolventa (fakultný základ štúdia), ktoré sú ďalej prehĺbené prostredníctvom výučby ďalších povinných a voliteľných predmetov (predmety špecializácie).

V rámci povinných a voliteľných predmetov špecializácie študenti získajú teoretické i praktické poznatky z Regionálnej ekonomiky a politiky, Ekonomiky územnej verejnej správy, Urbanizmu a územného plánovania, Ekonomiky životného prostredia a Ekonomickej geografie ako ťažiskových vedných disciplín špecializácie.

Študenti získajú v rámci povinných predmetov špecializácie rozsiahle teoretické i praktické poznatky z regionálnej ekonomiky a politiky počnúc historickými a koncepcnými aspektmi lokalizačnej teórie a teórie priestorového usporiadania ekonomických, sociálnych a ekologických aktivít, priestorovej štruktúry, jej modelovania a dynamiky, identifikácie regionálnych disparít, ich meranie a vytváranie predpokladov pre pôsobenie priestoru ako faktora dynamizujúceho ekonomický rast. Osobitná pozornosť bude venovaná regionálnej politike ako integrálnej súčasťi hospodárskej politiky štátu na úrovni nadnárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej.

V uvedených súvislostiach študenti ďalej získajú poznatky z Ekonomiky životného prostredia a environmentálnych a regionálnych aspektov európskej integrácie a aktívnej politiky EU s vyústením do potreby formovania regionálnej a ekologickej politiky SR vo vzťahu k EU. Ako z návrhu vyplýva, absolvent štúdia

získa komplexné teoretické i praktické poznatky, ktoré môže široko využiť po skončení v praxi, predovšetkým v nasledujúcich sférach:

1. v ústredných orgánoch štátnej správy:

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, útvary na všetkých ministerstvách, najviac na MH, MF, MŽP, Agentúra pre životné prostredie s detašovanými pracoviskami v jednotlivých okresoch, Národná agentúra pre regionálny rozvoj,

2. v územnej štátnej správe:

odbory regionálneho rozvoja a iných odvetvových vzťahov na 8 krajských úradoch a 79 okresných úradoch, ktoré zodpovedajú za spracovanie programov regionálneho rozvoja a koordináciu programov a projektov, vrátane rozvoja obcí - v súčasnosti tieto útvary sú nedostatočne zabezpečené odbornými pracovníkmi,

3. v územnej samospráve:

a) na úrovni miestnej samosprávy dochádza k presunu niektorých kompetencií zo štátnej správy na samosprávu - rozširuje sa rozsah činnosti za ktorú zodpovedá miestna samospráva, čo kladie nové nároky na odbornosť pracovníkov pôsobiacich v riadení ekonomiky sídiel,

b) v budúcnosti sa vytvorí regionálna samospráva, ktorá bude koordinovať rozvoj na území regiónu (zosúlaďovať celoštátne, regionálne, miestne rozvojové ciele, navrhovať opatrenia na podporu regionálneho rozvoja, vypracovávať programy). Na tieto činnosti bude potrebné pripraviť v krátkej dobe približne 100 - 150 nových pracovníkov, pre výskum v oblasti reformy verejnej správy, regionálnej ekonomiky a politiky, ktorý bude potrebné obnoviť.

Podľa informácií z Ministerstva vnútra, vo verejnej správe v súčasnosti pracuje okolo 40 tisíc pracovníkov, ktorých bude potrebné permanentne vzdelávať rôznymi formami postgraduálneho štúdia ako i zabezpečovať výchovu nových odborníkov.

Uplatnenie absolventov bude možné i v koncepčných útvaroch bankovej sféry (v komunálnej banke, v bankách operujúcich v regiónoch). Ďalej absolventi môžu pracovať tiež v konzultačných a poradenských firmách a veľkých podnikoch zameraných na rozvoj podnikania v regiónoch a sídlach (poradensko-podnikateľské strediská, podnikateľské inkubátory a pod.).

ATELIÉROVÁ TVORBA SÍDIEL

Ernest Nagy

Môj príspevok sa zaoberá postavením výučby tvorby sídiel v rámci študijných plánov na Fakulte architektúry. V súčasnosti som poverený vedením Katedry tvorby sídiel Fakulty architektúry STU v Bratislave

Prevažná časť obyvateľstva Slovenska sa nekoncentruje v mestách, ale až 60 % žije na vidieku. Napriek tomu máme dnes 136 miest, ktoré vznikli pred niekoľkými storočiami za vtedajších spoločenských, politických a ekonomických podmienok. Tieto podmienky sa podieľali na vytvorení ich dnešnej štruktúry a foriem.

Pomery a vzťahy od čias vzniku našich miest sú už dávno prežité, preto sú prestavbami prípadne rozširovaním prispôsobované novým pomerom a požiadavkám. Pochopiteľne, že u nás na Slovensku, už nedochádza k zakladaniu nových miest, ale mestá sa už len rozširujú alebo prestavujú. Touto problematikou sa zaoberá povinný predmet, odborne a pedagogicky zabezpečovaný našou katedrou.

V rámci tohto predmetu študenti po predchádzajúcej teoretickej príprave pristupujú k tvorivej návrhovej časti cvičení.

Dovoľte mi premietnuť vám teraz niekoľko diapozitívov, ktoré vám poskytnú prehľad o náplni ateliérových tvorieb a cvičení študentov III., V. a VI. ročníka.